

Hansa Petrea Poulsen: Pápin hevði fyrsta kokkaskúla í Føroyum

Tað eru nokk so nógvar barnagravir við steini í gamla kirkjugarði. Um børnini sjálvi kann sjáldan skrivast nógv. Men foreldrini hava sína søgu, og tað hava tey eisini hjá 4 ára gomlu Hansu Petreu

Óli Jacobsen

Pápi Hansu Petreu, Palle Poulsen, var ættaður úr Norðragøtu. Foreldrini vóru Jóan Pauli og Elsa í Polliða. Jóan Pauli doyði við fyrsta gøtuskipinum, Tulip, í 1904, tá ið Palle bert var 3 ára gamal.

Við sama skipi fórst Hans Jacob Hansen, giftur við Miu, sum var umrødd í næststseinasta parti av hesi røð í sambandi við umrøðuna av Otelu Hansen.

Mamma Palla, Elsa f. Olsen, ættað úr Söldarfirði, systir Hans bónda, sat eftir 32 ára gomul við 4 børnum. Tað elsta av teimum var Eliesar Poulsen f. 1898, sum seinni gjørdist ein kendur klaksvíkingur. Næstur honum var Olaf f. 1899. Hann giftist til Vágs við Elsu í Sápuhúsinum, ættað úr Porkeri. Tey fingi ikki børn sjálvi men fostraðu upp Óluvu, dóttir Palla Bager. Yngst av systkjunum var Olga f. 1903, sum var ógift.

Jóan Pauli, pápi Palla Bager, var ein raskur maður. Hann hevði lagt sær gerði inn, sum hann hevði gyrt við stórum gróti, og hann hevði bygt sær sethús í gerðinum. Nú hevði hann eisini verið við til at keypa skip til bygdina bara 29 ára gamal.

Hann var sonur Hans David Poulsen – Liða Dáva - og fyrru konu hansara, Elsu Mariu f. Gregersen, ættað úr Kunoy.

Elsa hevði lært at baka, og hon bakaði fyri handlar í Klaksvík og í Vági, hagar tey fluttu, eftir at maðurin var deyður. Palle var mammuni til hjálpar, og hetta var eisini neyðugt, um húskið skuldi hóra undan. Í 1915 fór Palle til skips við Sunbeam, har Gunnar Danielssen, ættaður úr Söldafirði, var skipari. Seinni fór hann við Mariu hjá Tummasi við Kráir í Vági. Palle fór fyrst í bakaralæru hjá mammu síni og síðan hjá N.J. Mortensen á Tvøroyri.

Í 1924 fór Palle at arbeiða í bakarínum hjá Frants Restorff í Havn. Hann fór undir sjálvstøðugt bakaravirksemi í 1931. Hetta gav ikki nógv at byrja við, men sum frá leið gekk tað heilt væl.

Undangongumaður

Ein eldri havnarmaðurin segði um Palla Bager, at hann var ein sannur framburðsmaður.

Hann hevði bakarí, og eina tíð undir krígunum hevði hann eisini matstovu. Hann var tann fyrsti, sum seldi mat, at taka við sær, so sum heitar pylsur, is frukt og sodavatn. Hetta gjørdi hann á ólavssøku og eisini til fótbóltsdystir. Palle var eisini tann fyrsti sum seldi ís. Hann hevði eina lítla ismaskinu at

vinda við hond, og eina sølubúð, sum kundi flytast. Hon stóð til dømisuttan fyri Sjonleikarhúsið á Ólavssøku.

Palle var eisini fyrsti bakarinn, sum eftir kriggið fekk oljufyring til bakaríið.

Fekk sær kokkaskúla

Palle fór um hesa tíðina undir at hava kokkaskúla. Fyrst var skúlin hjá Guttorm Poulsen og síðani hjá Johannes Klett í Bringsnagøtu.

Skúlin bygd í føroyskum støði. Palle savnaði nakrar uppskriftir, sum hann í 1939 gav út sum kókbók undir navninum "Matgerð umborð á føroyskum fiskiskipum".

Frá miðjan av triátíárunum og fram til heimsbardagan vóru tað ikki so fáir kokkar, sum høvdu fingið sína útbúgving frá Palla. Nakrir hildu fram í Danmark og komu at sigla sum hovmeisterar við størri ferðamannaskipum.

Palle fekk hugskotið til kokkaskúla, tá ið hann var 1. kokkur við Ananu, sum róði út við bátum í Grønlandi í 1935 og 1936. Samlaða manningin var 160, so tað kravdu sín mann at vera kokkur.

Heimaftur komin er tað, hann fer at hugsa um kokkaskúlan, tí eingin av kokkunum umborð var kokkalærdur.

Palle hevði hendan skúlan triggjar vetrar undan seinna heimsbardaga. Hann undirvísti við tí tilfari, hann kundi fáa fatur í, mest slíkum, sum hann evnaði til sjálvur.

Næmingarnir rindaðu sjálvir læruna. Palle søkti um stuðul til raksturinn, men hann var longu givin, áðrenn nakar peningur var játtaður. Hann fekk kortini ein lítlan styrk til prenting av kokkabókini.

Kokkabókin

Palle skrivaði í fororðinum til kokkabókina:

»Í mong ár hevur verið tosað um, at kosturin umborð á fiskiskipum okkara ikki var, sum hann átti at vera, og er tí neyðugt at fáa eina broyting. Tað krevst at manningin

fær góðan og væl tilgjørdan kost tær løturnar, teir kunnu loyva sær at skaffa.

Uttan at nerta við, hvat kokkararnir fáa av tilfari á teim ymsu skipunum, skal bert verða sagt, at meðan hin óroyndi kokkurin lítið og einki fær burtur úr tí besta tilfari, kann ein dugandi kokkur gera mangt væl og nýtiligt, so ikki nýtist at fáa uppi saman.

Fýra ár eru nú umliðin, síðan byrjað var við kokkaskúlanum í Havn. Næmingarnir hava tikið væl undir, og ætlanin er tí at halda áfram við kokkaskúlanum á hvørjum ári.

Við hesi bók, ið verður nýtt sambært kokkaskúlan í Havn, er ætlanin at veita leiðbeining í vanligari matgerð umborð í skipi.

Eftir teimum fylgjandi uppskriftunum kann ein gera góðan, ódýran og hóskað mat, og vónandi verður bókin til nytta, hvat tí dygdargóða og óekonomiska viðvikir.

Kokkaskúlin kom ikki at halda áfram, eftir at bókin kom út. Kanska hevur heimsbardagin spælt inn. Men sjónarmiðini hjá Palla um kokkaútbúgving og matgera eru eins avgerandi í dag.

Kokkabókin var 23 síður, og her eru 58 uppskriftir, líka frá útvatning av klippfiski til tesnitter og plukkfisk.

Føddur í Gøtu

Palle var føddur 15.7. 1901 við Gøtugjógv. Hann var doyptur í Gøtu kirkju 25. 7. sama ár.

Hann giftist við Onnu Helenu Simonsen f. 20.4 1905 av Velbastað. Hon var dóttir Petur og Hansinu f. Vang, ættað av Bøgarði í Kaldbak.

Tey fingi hesi børnini, sum øll vóru fødd í Havn:

Erling, f. 1928

Hansa Petrea (1930-1934)

Sigfred f. 1931

Óluva f. 1933

Hansa Petrea f. 1934, uppkallað eftir systirini

Anna Poulina f. 1936

Elisabeth f. 1938

Leivur f. 1941

Palle og Anna, foreldrini hjá Hansu Petreu

Palle fór í 1924 at arbeiða hjá Frants Restorff. Á myndini er hann í hatti. Palle er uttan høgrumegin.

Palle hevði bakarí her í J.C. Svabosgøtu

Her í Bringsnagøtu hevði Palle kokkaskúla

Rosa f. 1944

Birgith f. 1946

Árni f. 1947

Anna og Palle fluttu til Danmarkar

Í 1954. Hon doyði 1981. Palle giftist aftur og doyði í 1994.

Kelda: Poul á Kletti

Komandi partur

Í komandi parti um triggjar vikur verður greitt frá grøvini hjá Jacob Poulsen, sum var sonur Polla Vilhelm.